

Mediabits

EEN UNIEK BOEK OVER EEN UNIEKE UITGEVERIJ

Van de honderden verzetsgroeperingen die in de jaren 1940-'45 de bezetter bestreden met het woord als wapen, resteren zestig jaar na dato nog slechts wat namen: *Het Parool*, *Trouw*, *Vrij Nederland*, *De Bezige Bij*. Het ooit toonaangevende landelijke dagblad *Het Parool* houdt het, als Amsterdamse stadskrant, nog wel vol dank zij een Vlaamse uitgever. *Trouw* vecht voor het bestaan, nu uitgever *PCM* in handen gaat vallen van Britse 'venture capitalists', voor wie geld verdienen vrijwel als enige norm geldt. En ook *Vrij Nederland* heeft betere jaren gekend. Alleen *De Bezige Bij* bloeit momenteel als in haar beste jaren. Deze grootste onafhankelijke boekenuitgeverij in Nederland, en in de bezetting de belangrijkste clandestiene dito, bestond onlangs zestig jaar. *Gevaarlijk drukwerk. Een vrije uitgeverij in oorlogstijd* heet het jubileumboek, waarvan *Hans Renders* de auteur is.

Na intensief speurwerk in binnen- en buitenland slaagde hij erin een uitgave te verwezenlijken die als een waardevolle aanvulling mag worden beschouwd van wat *Richter Roegholt* (De geschiedenis van De Bezige Bij. Amsterdam 1972), *Wim Schouten* (Een vak vol boeken. Amsterdam 1988) en *Wim Wennekes* (Geert Lubberhuizen. Het mysterie van de Van Miereveldstraat. Amsterdam 1994) eerder over De Bezige Bij publiceerden.

De poging van Renders om het Bezige Bij-fonds van tijdens en vlak na de bevrijding politiek te plaatsen, kwam niet veel verder dan de vaststelling dat er sprake was van "een grillige politieke lijn". De oprichters, "liberale" Utrechtse studenten, hadden - zeker aanvankelijk - wel wat anders aan hun hoofd: het verzamelen van gelden, ten einde joodse kinderen uit handen van de bezetter te houden. De uitgaven van De Bezige Bij zorgden daar voor.

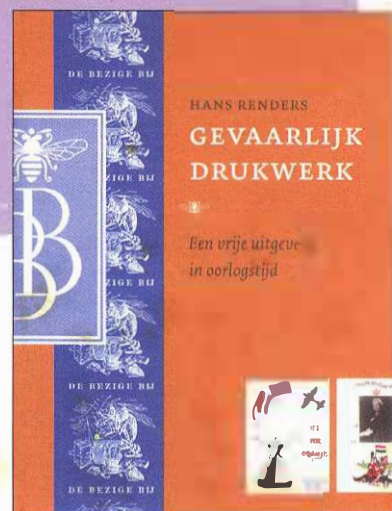
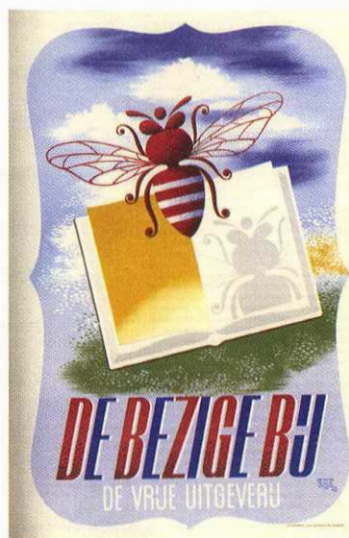
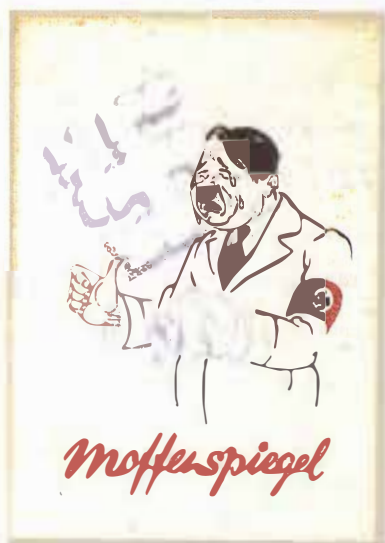
Uit een fraai en ruim geïllustreerd overzicht met ter zake doende annotaties van in facsimile afgedrukte rijmprenten, spreuken, plaquettes en plaatwerken blijkt een en ander.

Al met al, een uitgave waar schrijver en opdrachtgever trots op kunnen zijn. En om nog maar eens een versleten cliché te gebruiken: een sieraad voor de boekenkast. Maar wel: eerste lezen en bekijken.

Jan van de Plasse

● *Gevaarlijk drukwerk. Een vrije uitgeverij in oorlogstijd.* Hans Renders. De Bezige Bij, Amsterdam 2004. ISBN 90 234 1430 6 (hbk.). Prijs 34,50 euro.

Uitgave uit 1944:
Moffenspiegel (oplage
2000 ex.).

Jeugdblad *Ruim Baan* vormde ook onderdeel van het Bezige Bij-fonds

De allereerste uitgave van De Bezige Bij: de 'rijmprint' *De Achttien Dooden* van Jan Campert.